

Biografie van Wernher von Braun

De eerste ballistische V-2 raket van Wernher von Braun (1912-1977) was het begin van het ruimtevaarttijdperk. De Amerikaanse overheid nam na de oorlog von Braun en zijn collega's Duitse raketgeleerden in bescherming tijdens "Operation Paperclip" om in de VS verder aan raketten te werken. De Saturnus V-raket die in 1969 Neil Armstrong als eerste mens op de maan zette, was zijn werk.

De verschrikkingen van KZ Mittelbau-Dora en van zijn V-2's die steden als Antwerpen en Londen genadeloos bestookten, staan gegrift in het collectief geheugen. Von Braun nam deel aan het raketprogramma van nazi-Duitsland. Er werd gezorgd voor financiering voor geheim militair onderzoek door Von Braun in Peenemünde aan de Oostzee. Als hoofd van de legeronderzoekseenheid ontwikkelde hij samen met zijn assistent Konrad Dannenberg de langeafstandsraket A-4 en een supersonische antivliegtuigraket.

Om zijn carrière zeker te stellen werd Von Braun in 1937 lid van de NSDAP en in 1940 zelfs lid van de SS, met de rang van Sturmbannführer. Von Braun heeft zich na de oorlog nooit hoeven te verantwoorden voor zijn medewerking aan de nazi's, hoewel hij wel degelijk op de hoogte was van de barbaarse misdaden van het nazisysteem, zoals de onmenselijke misstanden in de ondergrondse rakettenfabriek "Mittelwerk" in Mittelbau-Dora.

In 1943 besloot Hitler de A-4 te gebruiken als vergeldingswapen ("V" van Vergeltungswaffe). De groep van von Braun moest een raket ontwikkelen om Londen te treffen. De SS en de Gestapo arresteerden echter Von Braun in februari 1944 omdat hij werd beschuldigd van communisme en pogingen om het V2-programma te saboteren. Hij werd overgebracht naar de gevangenis in Stettin, maar Dornberger, de Abwehr (Spionage afdeling) en Speer wisten de "Sicherheitsdienst" te overtuigen van Von Brauns onschuld.

Von Braun reisde in juli 1943 zelf naar de "Wolfsschanze" en overtuigde Hitler om massale middelen te mobiliseren voor de verdere ontwikkeling van het vergeldingswapen. Hitler benoemde von Braun tot professor en hij kreeg de technische leiding over het raketteam in het "Heeresversuchsanstalt Peenemünde". Hij bezocht herhaaldelijk "Mittelwerk", een ondergrondse fabriek die dreef op dwangarbeid, uithongering en willekeurige ophangingen en bezocht ook "Büchenwald", waar hij personeel rekruteerde.

Tegen het einde van de oorlog in 1945 bevond von Braun zich met zijn team ingenieurs in Beieren. Hij werd daar bewaakt door de SS, om hen te verhinderen over te lopen naar de geallieerden. Von Braun gaf zich over aan de Amerikanen en werd met wel 300 treinwagons met raketonderdelen en bouwtekeningen en zijn team van ingenieurs, in het geheim naar de V.S. gebracht,

De groep werd onder bewaking ondergebracht in Fort Bliss, Texas. Ze noemden zichzelf op dat moment "PoPs", Prisoners of Peace. In Texas en later in Huntsville, Alabama, gingen von Braun, Walter Dornberger en 126 andere Duitse ingenieurs verder met hun onderzoek en ontwikkeling van rakettechnologie. Von Braun werd Amerikaans staatsburger in 1955 en werd directeur van de "Development Operations Division" van "The Army Ballistic Missile Agency". Von Brauns team ontwikkelde toen de Jupiter-C, een aangepaste Redstone-atoomraket. De Space Race met de Sovjet-Unie na de lancering van de Spoetnik in 1957, betekende de kans om zijn grote droom van de lancering van een raket naar de maan alsnog te verwezenlijken. Von Braun, Walter Haeussermann, William Hayward Pickering, James Van Allen en Ernst Stuhlinger lanceerden op 31 januari 1958 met succes de "Explorer 1" ("Satellite 1958 Alpha"), de eerste in het Westen gelanceerde satelliet.

Deze gebeurtenis stond aan de wieg van het Amerikaans ruimtevaartprogramma. Hierdoor werd hij twee jaar later in juli 1960 de eerste directeur van het "Marshall Space Flight Center" (onderdeel van de NASA) in Huntsville, Alabama en (mede) de geestelijk vader van de Saturnus V-draagrocketten van het Apolloprogramma. Met deze raketten werden de eerste mensen in 1969 op de Maan gezet.

Wernher von Braun populariseerde de wetenschap, was een getalenteerd schrijver en een briljante spreker. "Maar", schrijft Van Clemen, "de grondsteen van zijn prestaties waren zijn bekwaamheid als een charismatische ingenieur en manager, technologische ondernemer en teambuilder. Zijn technische bijdragen aan de raketbouw waren echter niet de belangrijkste. Zijn genie lag eerder in zijn organisatorische leiderschap, wat hij kon doen zowel in nazi-Duitsland als in de States. Daarmee was hij veruit de succesvolste ex-nazi. Hij was bijna de verpersoonlijking van het naoorlogs West-Duits "Wirtschaftswunder", dat was gebaseerd op een bondgenootschap met de Amerikanen".

Van Clemens boek is de eerste volwaardige Nederlandstalige, kritische biografie. In acht chronologische hoofdstukken vertelt Van Clemen op een uiterst boeiende manier het leven en werk van von Braun. Een ontzettend interessant boek over waanzin en de meest duistere zijde van het menselijk intellect. Zeker lezen!

Historicus Sam Van Clemen (*1970) publiceerde eerder bij Aspekt biografieën van Konrad Adenauer, Harry S. Truman en Willy Brandt.

**Sam Van Clemen Wernher Von Braun Raketgeleerde tussen oorlog en ruimtevaart
uitg. Aspekt 190 bladz. ISBN 9789463380171**

<http://www.stretto.be/biografie-van-wernher-von-braun>